

יש נוחלין פרק שמיני בבא בתרא

קבר.

עין משפט נר מצוה

בא א מיי פ"ג מהל
מלות הלכה ד סמנ
עשין זו טושיע ח"מ ס'י
רעמ טע"ז ו:
בא ב טושיע שס ס"י:
ג א מיי שס הל' טושיע
מהל שמיס הל' ג סמנ
שס טושיע ח"מ ס' קעד
טע"ז פ:
גא ד ה מיי פ"ג מהל
מלות הלכה ד סמנ
עשין זו טושיע ח"מ ס'י
רעמ טע"ז ו:

אף מוחברת ומושכרת דלא חסרי בה מווי. ואת' אדמנא אכל
זנו זמים ליפלוג וליתני זדידה זמושכרת ומושכרת גופה
זד"א דלא חסרי מווי אכל חסרי מווי אין הזכור נוטל פי שנים
יש לומר דהוה אמילא זמושכרת ומושכרת גופה דחסרי זה מווי
דוקא אין הזכור נוטל פי שנים

אף מוחכרת ומושכרת זממילא. קמייירי דאין מעלין לה
היתומים מוונות. ואם תאמר ליתני רועה זאפר ואנא ידענא דהוא
הדין למושכרת ומושכרת היכא דלא מחסרי מווי וז"ל למיתני
מושכרת ומושכרת כלל דליטריך מו רועה זאפר ללמד עליהם

אף מוחכרת ומושכרת שבחא דממילא קא
אתי דלא חסרי בה מווי מני ר' היא דתניא
אין בכור נוטל פי שנים בשבח ששבחו
נכסים לאחר מיתת אביהן רבי אומר
אומר אני בכור נוטל פי שנים בשבח
ששבחו נכסים לאחר מיתת אביהן אבל לא
בשבח שהשבחו יתומים לאחר מיתת
אביהן ירשו שמר חוב בכור נוטל פי שנים
יצא עליהן שמר חוב בכור גותן פי שנים
ואם אמר איני גותן ואיני נוטל רשאי מאי
טעמיהו דרבנן אמר קרא ילתת לו פי שנים
מתנה קרייה רחמנא מה מתנה עד דמטיא
לידיה אף חלק בכורה עד דמטיא לידיה
ורבי אומר אמר קרא פי שנים מקיש חלק
בכורה לחלק פשוט מה חלק פשוט אע"ג
דלא מטא לידיה אף חלק בכורה אע"ג דלא
מטא לידיה ורבנן נמי הכתיב פי שנים
ההוא למיתבא ליה אחד מצרא ורבי נמי
הכתיב לתת לו ההוא שאם אמר איני נוטל
ואיני גותן רשאי א"ר פפא רדיקלא ואלים
ארעא ואסיק שירטון דכ"ע לא פליגי דשקיל
כי פליגי בחפורה והוה שובלי שרופפי והו
תמרי דמ"ס שבחא דממילא ומר סבר אישתני:
אמר רבה בר הנא אמר ר' חייא עשה כדברי רבי
עשה כדברי רבי חייא עשה כדברי רבי
מספקא

דדלא חסרי מוונות מייירי איטריך
סד"א כל מוחכרת ומושכרת לא
זממילא הוה אלא ע"י בני
אדם שורשין זה ועודכן זה ולא
לישקול זה זכור פי שנים קמ"ל
דכיון דהיתומין עמנן אין חורשין זמן
ואין טורחין זמן אלא אחריס זמנא
דממילא חשבינן לה היכא דאין
מעלין לה מוונות: הכי גרסינן מני
רבי היא. ולא גרסינן ומני דלא
קמהדר אמירווא דלעיל כלל אלא
מיתלא זאפי נפשה היא דקדעני
גמרא: מני הך זרימא דקתני
דנוטל זכור זמנא שזכור נכסים
ממילא לאחר מיתת אביהן רבי היא:
זמנא שזכור. ממילא אכל
שזכור יורשין הכל מודים דאינו
נוטל פי שנים: ירשו שטר חוב. היינו
מלוה זשטר זכור נוטל פי שנים
דכיון דמוחזק זשטר ועל פי
השטר גוזין את המלוה הרי הוא
כאלו השטר השזית דהיינו נכסים
שזכור ממילא. ומיהו אליבא דרבנן
אינו נוטל פי שנים ומסקנא דמילתיה
דזבי היא והכי מוכח לקמן זשמעתי
ע"ז. דוקא מלוה זשטר אכל מלוה על
פה ואפי' זשעדים כיון דליבא שטרא
ומאי למטען פרעמיה לך דהמלוה
את חזירו זעדים אין לריך לפרעו
זעדים לקמן קט.) אפי' רבי מודה דלא

(א) [מקסי זכרות פ"ו]
(ב) [עין ח"מ] זכרות זג.
זדיה זבי מ"ו. (א) [זכרות
זכר] (ד) [לעיל ז"ל] (ס) [לקמן
קלה].

תורה אור השלם
י את הכפר הן שנתא
יכיר לקת לו פי שנים בכל
אשר ימצא לו כי הוא
ראשיתו אנו לו משפט
הבכרה: זכרים כ"י

גליון הש"ס
רש"ם ד"ח ירשו בו
דוקא מלוה בשטר. עי'
לקמן דף קמ"ה ע"ב ט"ל
ד"ה ואין [הבטין]
ונמשה"ס שם:

הגהות הב"ח
(א) רש"ם ד"ה ואם אמר
וכי דסקא דעמך אמנא
כיון: (ב) ד"ה מפרסיה וכי
זבי היא גומא פליגי ט"ל
ומיתת זמנא דממילא נמחק:
(ג) תוס' ד"ה ואם לאו לקמן.
(ד) ז"ל דף ק"ו ע"ב:

מוסף רש"י
זשבח ששבחו נכסים
לאחר מיתת אביהם. דהו
ליה ראו ואין הזכור נוטל
הזכרה זכרתי. זכרתי זבל
אשר ימצא לו [ב"ח ק"ו]. אחד
מצרא. שני חלקין שזכור
נוטל, אחד משום זכרות ואחד
משום פשיטות. היינו לו
אחד מנכסין או אלא זג, שני
ענין חלקין הן והיין הן חלק
אחד [דע"ל ז"ב].

מוסף תוספות
א. [ד] אבתי דא זכה ביה
דמתה קריה רחמנא
ובמתנה כל דאמור אי
אפשי בה דבריו קיימין.
זכרתי.

שקיל פי שנים דהא אין מוחזקין ממוז זה כלל דנימא הנכסים זכחו מעמנן: ילא עליהן שטר חוב. שחייב אביהם לאחרים. מיתלא זאנפי נפשה היא
ודברי הכל ואפי' זלא ירשו שטר חוב מייירי: זכור נותן פי שנים. כי היכי דנוטל פי שנים שאותן נכסים נשתעבדו כולן למלוה: ואם אמר איני
נוטל פי שנים מכל ירושת אבי שיהיו מוחל חלק זכורה האטול חלק פשוט ולפיכך לא אשלם למלוה פי שנים אלא כנגד מה שאני נוטל
רשאי וכשתזכרו זה המלוה לדין אין בית דין יוכלין לכופו לפרוע אלא כנגד חלק פשוטו. ונפקא מינה פשיטותו. ונפקא מינה פשיטותו. ונפקא מינה פשיטותו
את אחיו של זה לדין ואם אין יכול לכופו מפסיד או אם הלכו למינתה הם אין מורדינן לזע"ח זכרתי על זשעדים ז"ד טענת
האחין דמה ידעינן אחיה טענה יש להן דשמא יטענו פרענו או שטר פרוע הוא דסקא דעתך (א) כיון דזכור הוא זכי ליה רחמנא
פי שנים ואינו יכול לומר איני חפץ שיהיו שלי דזעל כרחו הרי הן שלו דמשעה שמת אביו ירש פי שנים עד שיפקירם או עד שימכרם
או יתנם לאחרים וזריך להגבות לזה המלוה כנגד פי שנים קא משמע לן דזעל כרחו לא זכי ליה רחמנא דזכרתי לתת לו ענין מתנה
אם ירצה לקבלה ואם ימחה שלא לקבל אין מוכיח לו לאדם זעל כרחו דלא קרייה רחמנא ירושה אלא מתנה אכל מחלק פשיטותו
אינו יכול לומר כן שהרי יורש הוא זעל כרחו. ויש מפרשין ואם אמר איני נוטל זשטר חוב שיש לאזני על אחרים פי שנים וגם איני
נותן זשטר חוב היוצא עליו פי שנים רשאי ושיזכר גמור הוא שהרי הלכך היוצא על אביהן אינו דינו לגבות משטר שיש לאזניהן על אחרים
דמטלטי שנים ליתמי לא משתעבדי לזעל חוב אלא ממקרקעי הוא דקדבי הלכך אע"ג שמחל חלק זכורה מן השטרות של אביו כיון דזכרקות הוא
נוטל פי שנים חייב להחזיר למלוה פי שנים: מאי טעמיהו דרבנן. דאפי' זשכרתי דממילא לא שקיל חלק זכורה: עד דמטיא לידיה. דנותן
ואינו יכול ליתנה לאחרים דאין אדם מקנה דבר שלא זא לעולם: מקיש חלק זכורה לחלק פשוט. דפי שנים היינו שני חלקים חלק פשוט וחלק
זכורה והזכרים זמיהו אחת דהוה מני למכתב חלק אחד על אחיו: מה חלק פשוט אע"ג דלא מטא לידיה. דכל ראו זשעולם הן יורש
מזכירי דהא לא איקריא ירושה מתנה דנימא אינו נוטל חלק פשוט אלא זמוחזק אף חלק זכורה נמי. ומיהו ראו גמור כגון שזכרתי יתומים לא
שקיל פי שנים דלכפי אהני זבל אשר ימצא לו [זכרים כ"א]: אחד מצרא. שני חלקים יעול זמקום אחד זחלק פשוט שהוה חלק אחד ונוטל זמקום אחד.
ונפקא מינה דכל מקום שנפל לו הגורל לחלק פשוט יעול שם זבל גורל חלק זכורה ואם הן שני אחין ושלא שדות לא יפילו שלשה
וגרלות שנים זכבור אחד לפשוט שהרי אם יפול חלק זכורה זשדה האמצעי לא יזכה זו דלאם כן מנאל זשטר זכורה זשמי מקומות
אלא שני גרלות יפילו ויעילום על שני שדות החיזונות ואיזה שיעלה לזכור יקח ויעול גם האמצעי שאכלו עמו. ורבי איכא למימר
דהך סברא נמי דחד מצרא נפקא ליה מהיקשא: שאם אמר איני נוטל בו. ורבנן נמי תרתי שמעת מינה מדכתבי לתת שמעינן
דמתנה קרייה רחמנא ואינו יכול ליתן עד דאמירא לידיה דנותן ומדכתבי לו שמעינן דלא זכה זה זכור עד שתזכר לידו שאם אמר איני נוטל
רשאי: שאם אמר איני נוטל ואינו נותן. האי איני נותן לאו דוקא נקט ליה הכא דהא מקרא לא ילפינן ליה אלא מסברא דכיון דאין נוטל
ודאי לא יתן וז"פ ההוא שאם אמר איני נוטל לפי שאינו רוצה ליתן רשאי ואורחא דמילתא נקט שאין אדם רגיל לומר איני נוטל אלא מפני
זשריך להחזיר מה שהוא נוטל לאחרים דמה לו וללצה לטול כדי ליתן: דיקאל. קטן העניח להן אביהן: ואלים. שנתעבה אחיה כן. וכן הניח להן
ארכא ואסקא אחרי כן שרטרון וזל ונמיפתה זכך: דכ"ע. רבי ורבנן: דשקיל. דעדיין שמו עליו: זשפורה. שחת אחרי חלקו ונעשו אחרי
כן שובלי וכן שרופפי קלים שהפריחו פירות ונעשו אחרי כן תמריים זבי האי גוונא (א) זשכרתי דממילא פליגי: ומר סבר. רבנן אישתני:
העשז להיות חטוין והפרכים להיות ממרים דהו זכר אחר ושם אחר: עשה. דייין כדברי רבי: עשה. ולא נאמר טעה זכרתי משנה חזר:

שקיל פי שנים דהא אין מוחזקין ממוז זה כלל דנימא הנכסים זכחו מעמנן: ילא עליהן שטר חוב. שחייב אביהם לאחרים. מיתלא זאנפי נפשה היא
ודברי הכל ואפי' זלא ירשו שטר חוב מייירי: זכור נותן פי שנים. כי היכי דנוטל פי שנים שאותן נכסים נשתעבדו כולן למלוה: ואם אמר איני
נוטל פי שנים מכל ירושת אבי שיהיו מוחל חלק זכורה האטול חלק פשוט ולפיכך לא אשלם למלוה פי שנים אלא כנגד מה שאני נוטל
רשאי וכשתזכרו זה המלוה לדין אין בית דין יוכלין לכופו לפרוע אלא כנגד חלק פשוטו. ונפקא מינה פשיטותו. ונפקא מינה פשיטותו. ונפקא מינה פשיטותו
את אחיו של זה לדין ואם אין יכול לכופו מפסיד או אם הלכו למינתה הם אין מורדינן לזע"ח זכרתי על זשעדים ז"ד טענת
האחין דמה ידעינן אחיה טענה יש להן דשמא יטענו פרענו או שטר פרוע הוא דסקא דעתך (א) כיון דזכור הוא זכי ליה רחמנא
פי שנים ואינו יכול לומר איני חפץ שיהיו שלי דזעל כרחו הרי הן שלו דמשעה שמת אביו ירש פי שנים עד שיפקירם או עד שימכרם
או יתנם לאחרים וזריך להגבות לזה המלוה כנגד פי שנים קא משמע לן דזעל כרחו לא זכי ליה רחמנא דזכרתי לתת לו ענין מתנה
אם ירצה לקבלה ואם ימחה שלא לקבל אין מוכיח לו לאדם זעל כרחו דלא קרייה רחמנא ירושה אלא מתנה אכל מחלק פשיטותו
אינו יכול לומר כן שהרי יורש הוא זעל כרחו. ויש מפרשין ואם אמר איני נוטל זשטר חוב שיש לאזני על אחרים פי שנים וגם איני
נותן זשטר חוב היוצא עליו פי שנים רשאי ושיזכר גמור הוא שהרי הלכך היוצא על אביהן אינו דינו לגבות משטר שיש לאזניהן על אחרים
דמטלטי שנים ליתמי לא משתעבדי לזעל חוב אלא ממקרקעי הוא דקדבי הלכך אע"ג שמחל חלק זכורה מן השטרות של אביו כיון דזכרקות הוא
נוטל פי שנים חייב להחזיר למלוה פי שנים: מאי טעמיהו דרבנן. דאפי' זשכרתי דממילא לא שקיל חלק זכורה: עד דמטיא לידיה. דנותן
ואינו יכול ליתנה לאחרים דאין אדם מקנה דבר שלא זא לעולם: מקיש חלק זכורה לחלק פשוט. דפי שנים היינו שני חלקים חלק פשוט וחלק
זכורה והזכרים זמיהו אחת דהוה מני למכתב חלק אחד על אחיו: מה חלק פשוט אע"ג דלא מטא לידיה. דכל ראו זשעולם הן יורש
מזכירי דהא לא איקריא ירושה מתנה דנימא אינו נוטל חלק פשוט אלא זמוחזק אף חלק זכורה נמי. ומיהו ראו גמור כגון שזכרתי יתומים לא
שקיל פי שנים דלכפי אהני זבל אשר ימצא לו [זכרים כ"א]: אחד מצרא. שני חלקים יעול זמקום אחד זחלק פשוט שהוה חלק אחד ונוטל זמקום אחד.
ונפקא מינה דכל מקום שנפל לו הגורל לחלק פשוט יעול שם זבל גורל חלק זכורה ואם הן שני אחין ושלא שדות לא יפילו שלשה
וגרלות שנים זכבור אחד לפשוט שהרי אם יפול חלק זכורה זשדה האמצעי לא יזכה זו דלאם כן מנאל זשטר זכורה זשמי מקומות
אלא שני גרלות יפילו ויעילום על שני שדות החיזונות ואיזה שיעלה לזכור יקח ויעול גם האמצעי שאכלו עמו. ורבי איכא למימר
דהך סברא נמי דחד מצרא נפקא ליה מהיקשא: שאם אמר איני נוטל בו. ורבנן נמי תרתי שמעת מינה מדכתבי לתת שמעינן
דמתנה קרייה רחמנא ואינו יכול ליתן עד דאמירא לידיה דנותן ומדכתבי לו שמעינן דלא זכה זה זכור עד שתזכר לידו שאם אמר איני נוטל
רשאי: שאם אמר איני נוטל ואינו נותן. האי איני נותן לאו דוקא נקט ליה הכא דהא מקרא לא ילפינן ליה אלא מסברא דכיון דאין נוטל
ודאי לא יתן וז"פ ההוא שאם אמר איני נוטל לפי שאינו רוצה ליתן רשאי ואורחא דמילתא נקט שאין אדם רגיל לומר איני נוטל אלא מפני
זשריך להחזיר מה שהוא נוטל לאחרים דמה לו וללצה לטול כדי ליתן: דיקאל. קטן העניח להן אביהן: ואלים. שנתעבה אחיה כן. וכן הניח להן
ארכא ואסקא אחרי כן שרטרון וזל ונמיפתה זכך: דכ"ע. רבי ורבנן: דשקיל. דעדיין שמו עליו: זשפורה. שחת אחרי חלקו ונעשו אחרי
כן שובלי וכן שרופפי קלים שהפריחו פירות ונעשו אחרי כן תמריים זבי האי גוונא (א) זשכרתי דממילא פליגי: ומר סבר. רבנן אישתני:
העשז להיות חטוין והפרכים להיות ממרים דהו זכר אחר ושם אחר: עשה. דייין כדברי רבי: עשה. ולא נאמר טעה זכרתי משנה חזר:

מספקא